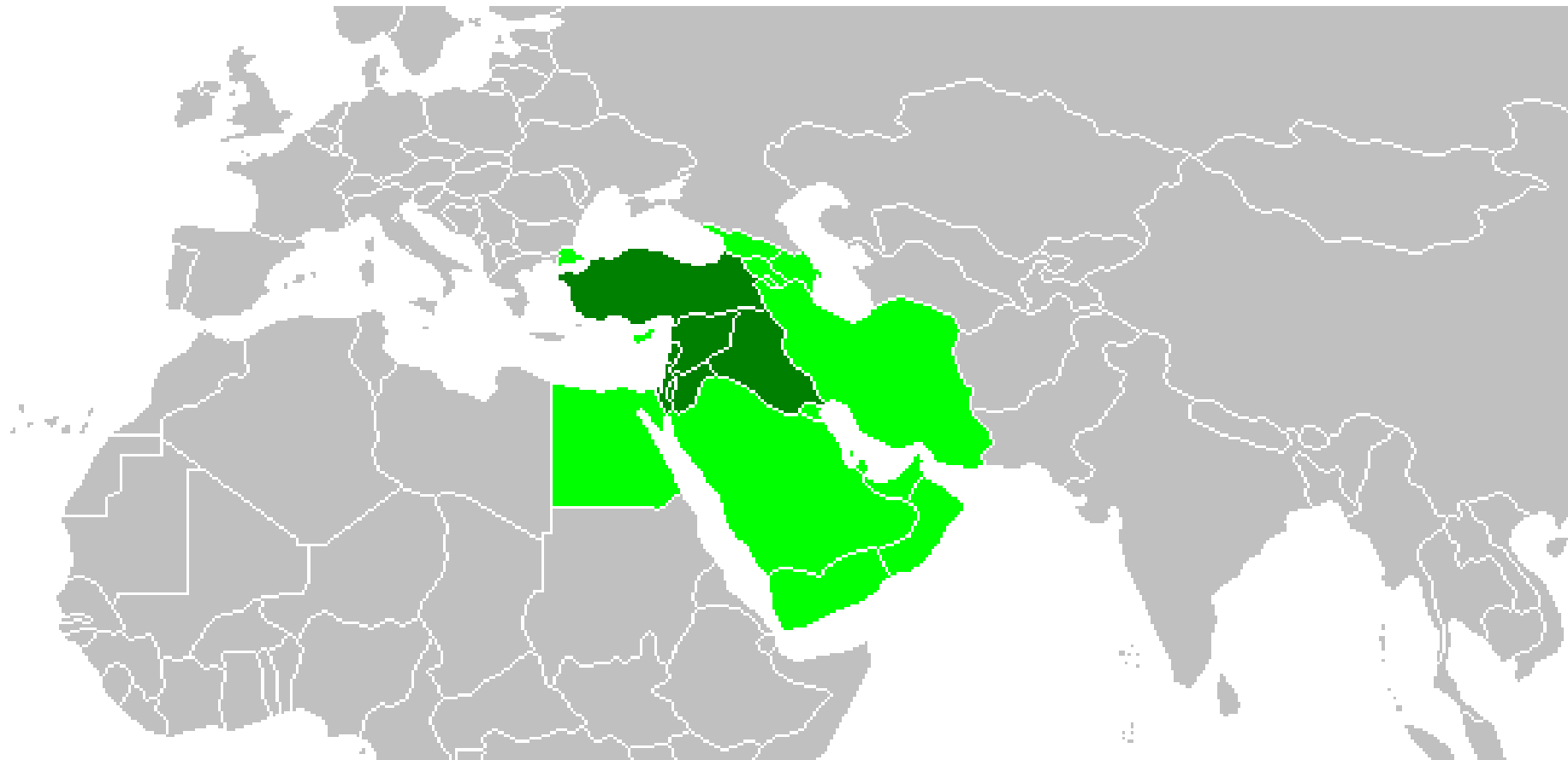

Dějiny šílenství do Pinela a dále

Radkin Honzák

2023

BABYLONIE – kolébka kultury

**První rozdělení ročního oběhu Slunce
do dvanácti sektorů.**

Ptahotep (24. stol. př. Kr.)

První docela přesný popis stařecké demence:

Dostavilo se stáří, nastal kmetský věk, přichází zbědovanost, slabost se znovu dostavuje, zdětinštělý stále polehává. Oči slábnou, uši hluchnou, síla propadá zkáze, srdce ochabuje, ústa mlčí nemajíce co říct, paměť vypovídá službu zapomínajíc na včerejšek.

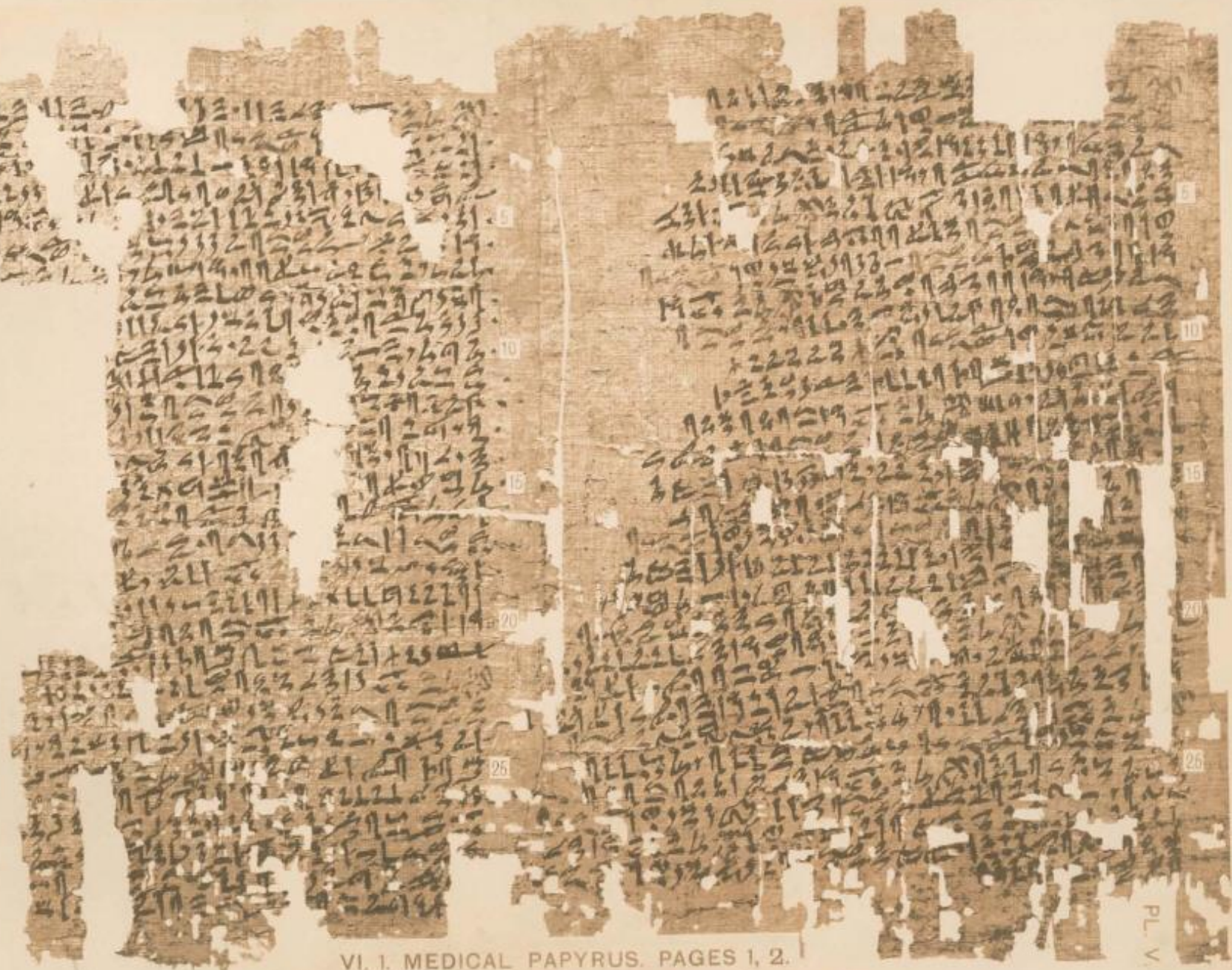
**HYSTERIE byla běžnou
diagnózou u žen, dnes zcela
zmizela z dg. manuálů. Mezi
všemi příznaky dominovala
„zvláštní schopnost dělat
nepříjemnosti.“**

**Kromě somatoformních obtíží
vystupovaly do popředí nemilé
povahové rysy...**

Nejstarší popis:
PAPYRUS KAHUN
1825 př. Kristem.

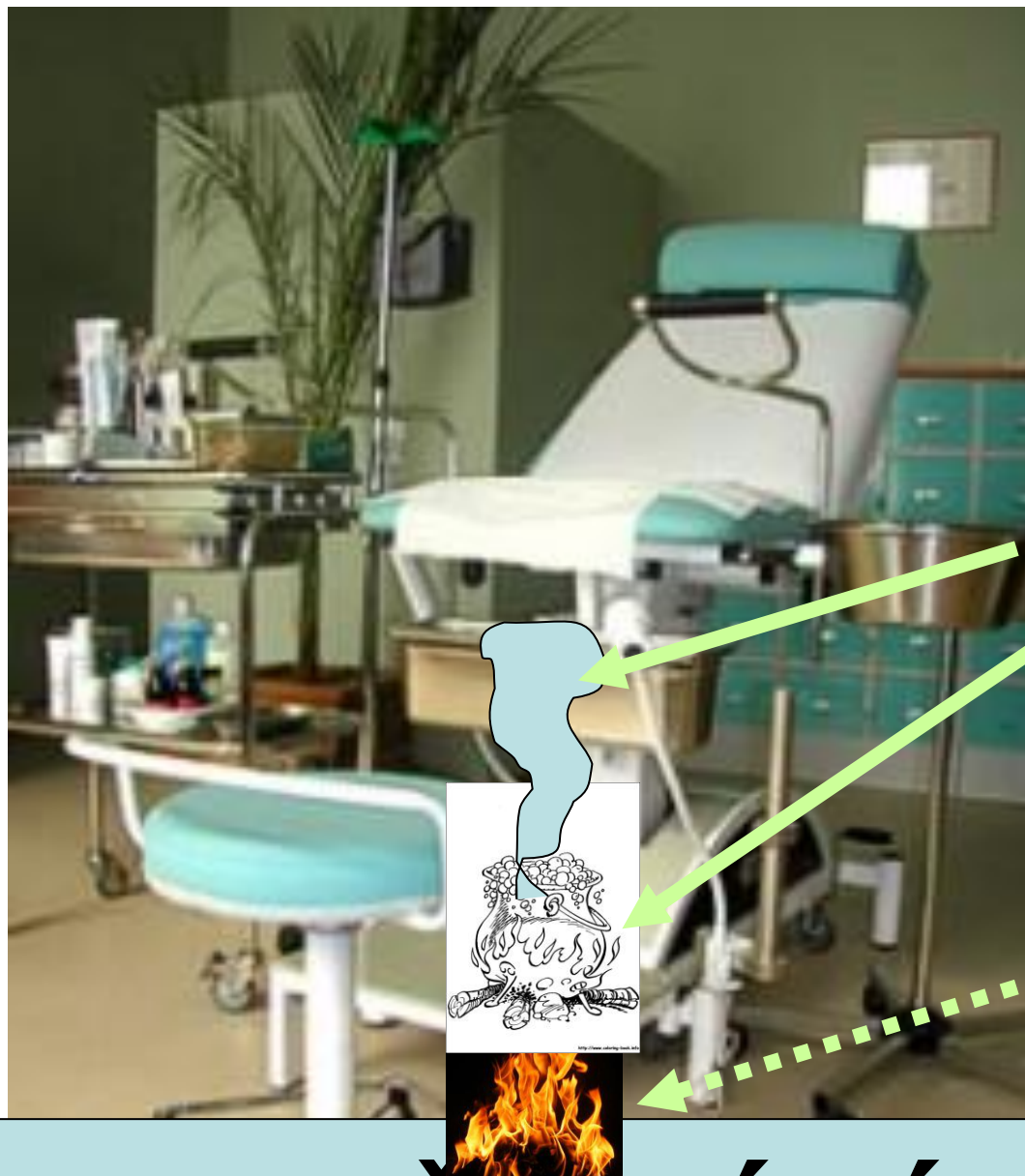
Gynekologické problémy,
diagnóza těhotenství,
určení pohlaví plodu...

Kahun Gynaecological Papyrus

„Žena, ač čivy zdravé má,
nevidí,
ač údy zdravé má,
pohnouti jimi nemůže...

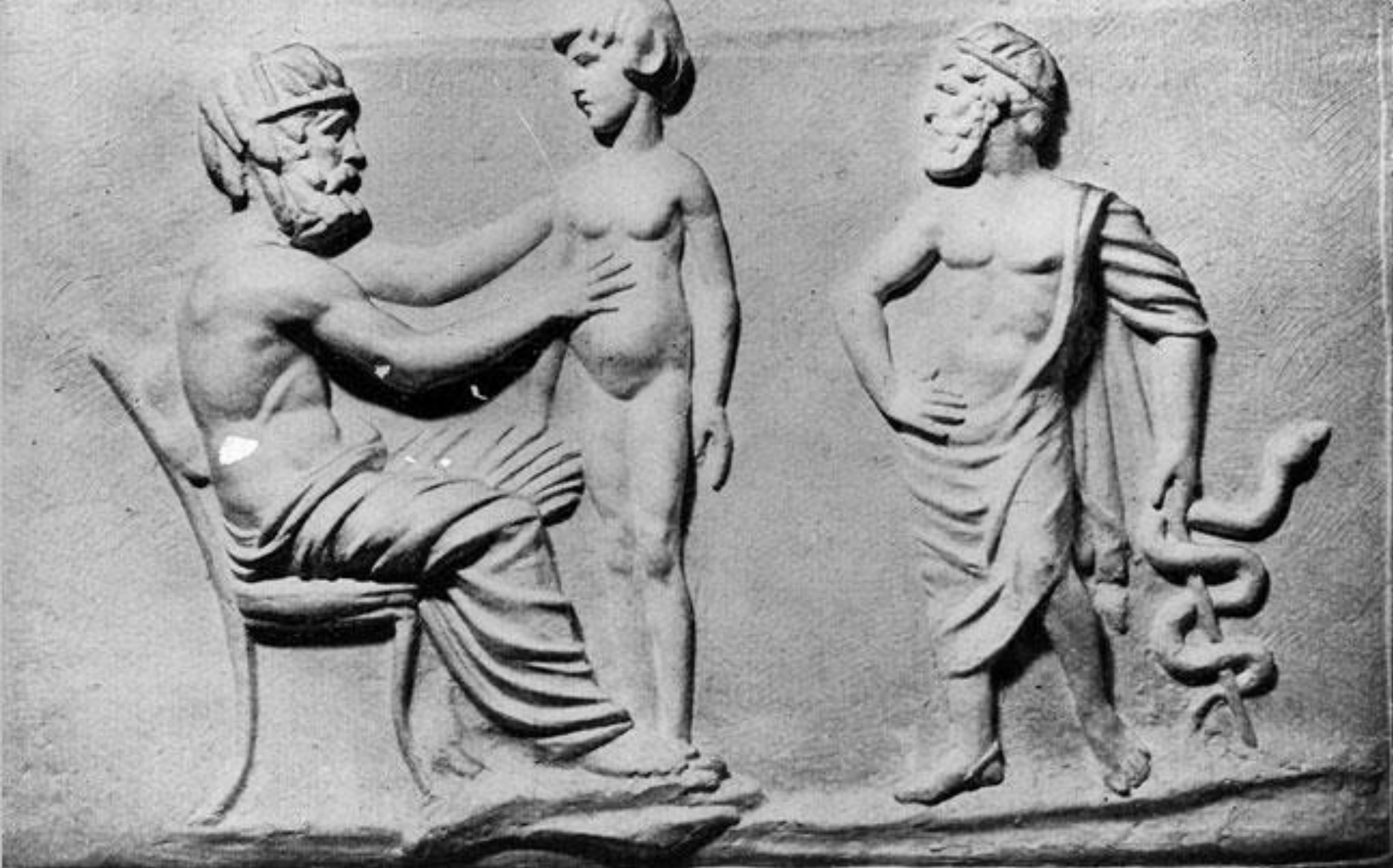
A to vše pochází od dělohy.

VYKUŘOVÁNÍ

Vkládání sošky ptáka Ibise do vaginy

**Vyšetření hysterické pacientky
antickém Řecku**

v

MALLEVS

MALEFICA-

RVM, MALEFI-

cas, & earum hæresim, vt *S. Magni*
phramea potentissima

conterens.

ibon

Fieße

Joan Henrich Voß

SUCCUBUS

EXORCISMUS

1510

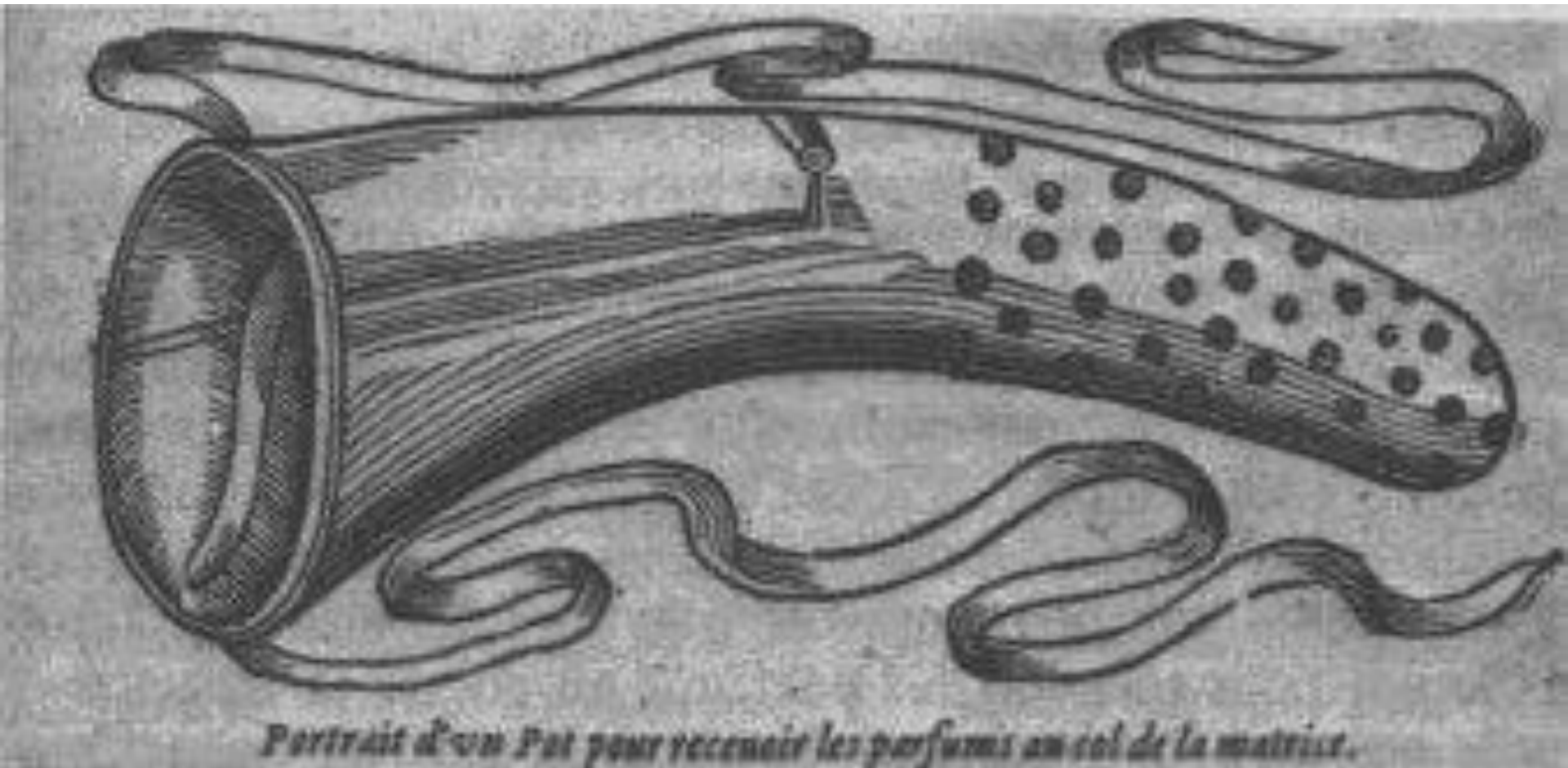
1590

Ambroise Paré – French surgeon

Inhalace
odporných
a hnusných
smradů tlačí
dělohu dolů.
Současné
vykuřování
vonnými látkami
ji naopak
přitahuje.

NÁVRAT „DĚLOŽNÍ TEORIE“

**Vaginální pesar pro usnadnění
vstupu vonných látek**

NÁVRAT HYSTERIE DO MEDICÍNY v této podobě (teorie putující dělohy) přetrvává do konce 19. století

Thomas Trotter (1760-1832)
„Nervous temperament“ - 1807

Carolus Piso (1563-1633) prohlásil, že všechny symptomy „vycházejí z hlavy“, (*"tous les symptomes viennent de la tête"*). Mozek je infiltrován a jeho výlevy jsou v komorách. Upozornil také na hysterii u mužů!

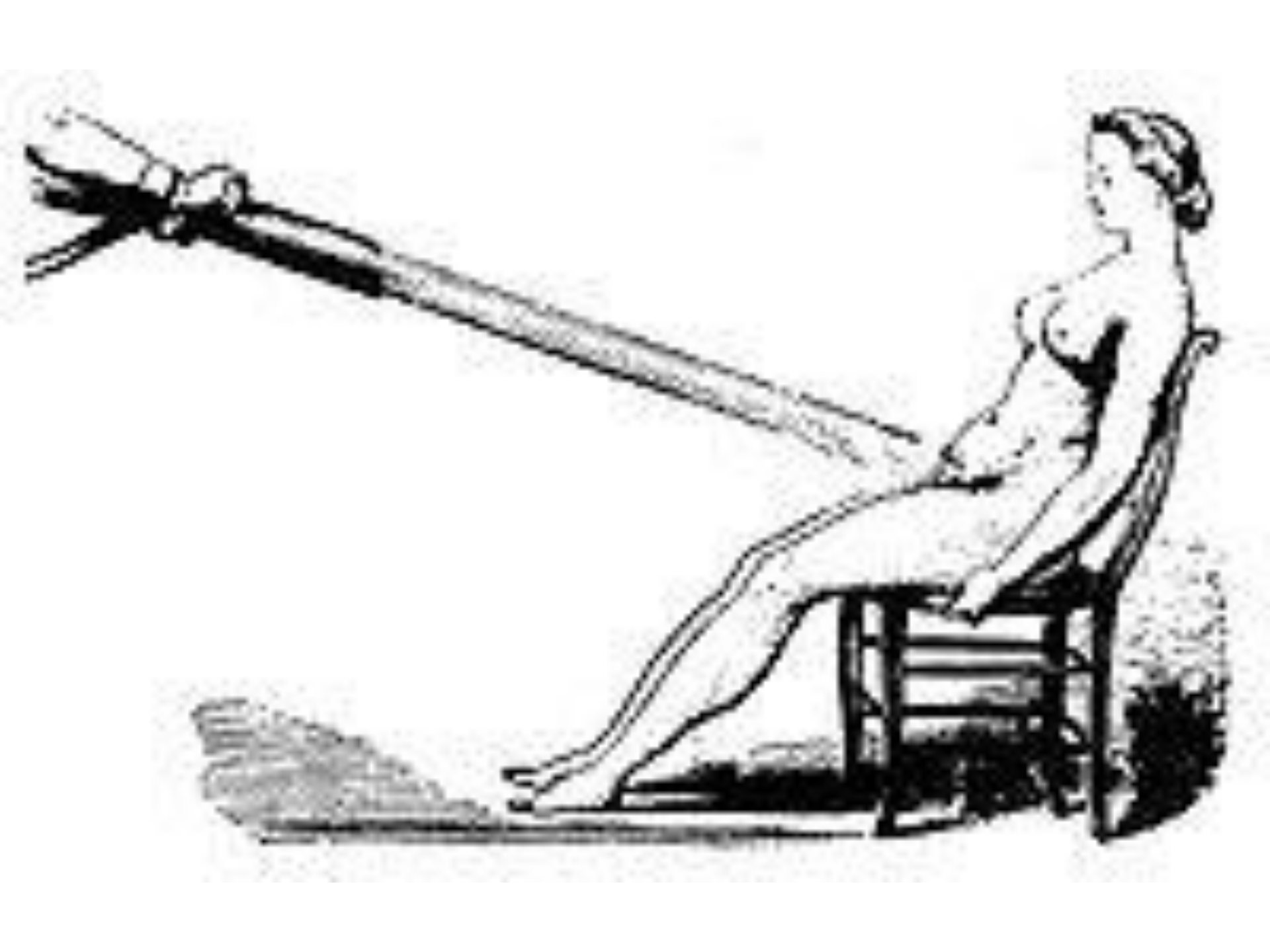
Patientky s diagnostikovanou
hysterií podstupovaly

"pelvické masáže"

manualní stimulaci genitálu lékařem
až do vyvolání

"hysterického paroxysmu",
který nebyl ničím jiným, než
orgasmem.

MACAURA'S PULSOCON HAND VIBRATOR

Hamilton Beach Co. patentovala elektrický vibrátor pro maloobchodní prodej r.1902. Byl to pátý elektrický přístroj pro domácnost (po šicím stroji, boileru, toasteru a vysoušeči vlasů). Vysavač a žehlička se objevily až po dalších deseti letech.

Phyllis Schlafly.) The erection itself, measuring 26 feet from base to glans, has not been installed or even completed, owing to differing opinions as to whether it should be circumcised or au naturel.

On display at the V.S.R. Institute's Museum of Unnatural Wonders is this interesting prototype of a heavy-duty industrial-model steam-powered dildo, rejected by the U.S. Patent Office in 1891.

crowds that turn out to watch them "do their stuff" (both on and off their mighty steeds) during holiday parades. Performances are rated PG, R and X.

**STEAM-
POWERED
DILDO
REJECTED
BY THE
U.S.
PATENT
OFFICE
IN 1891**

"He
ladies
in the
requ
the
Win

HYPNÓZA

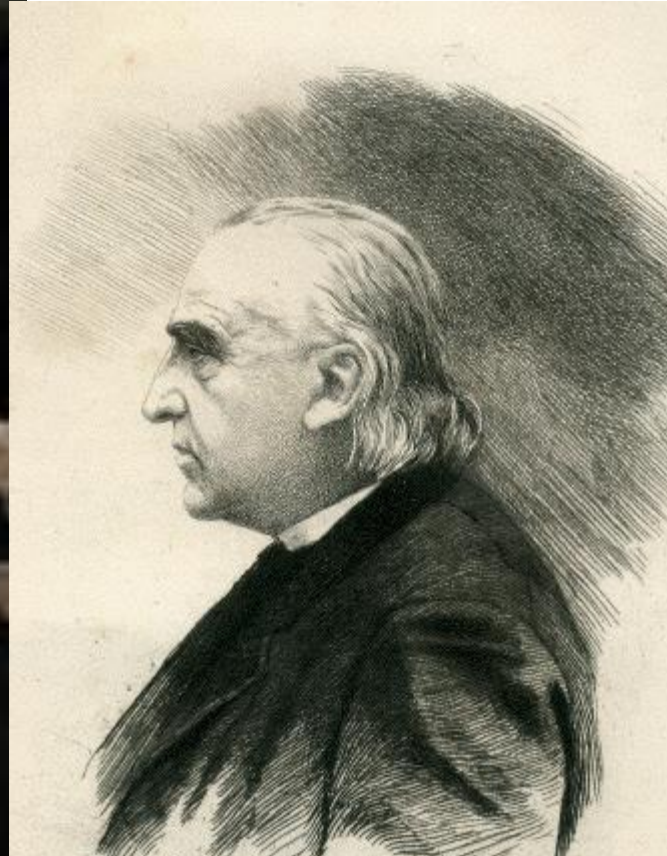
SE STÁVÁ NOVOU LÉČEBNOU METODOU

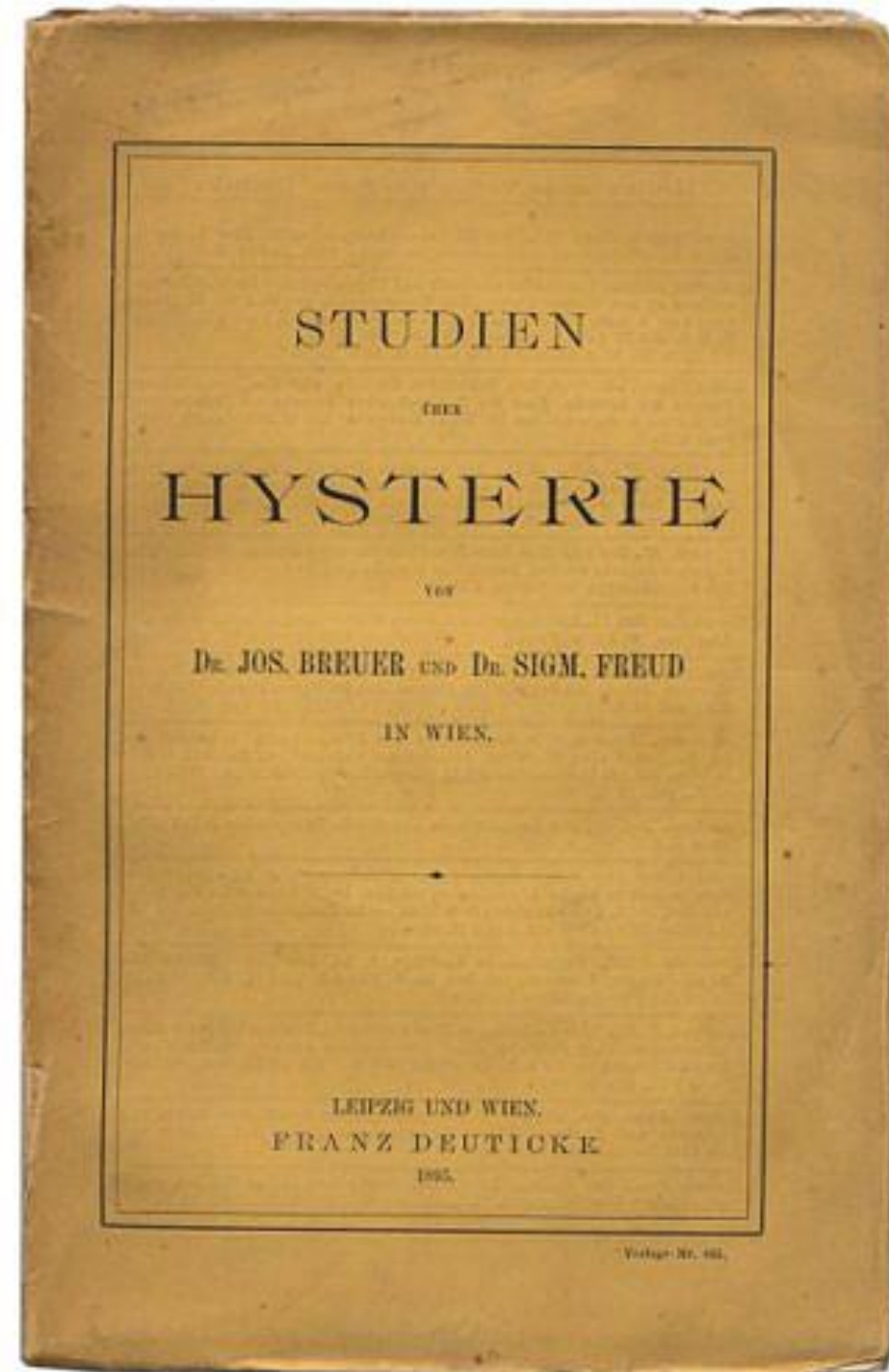
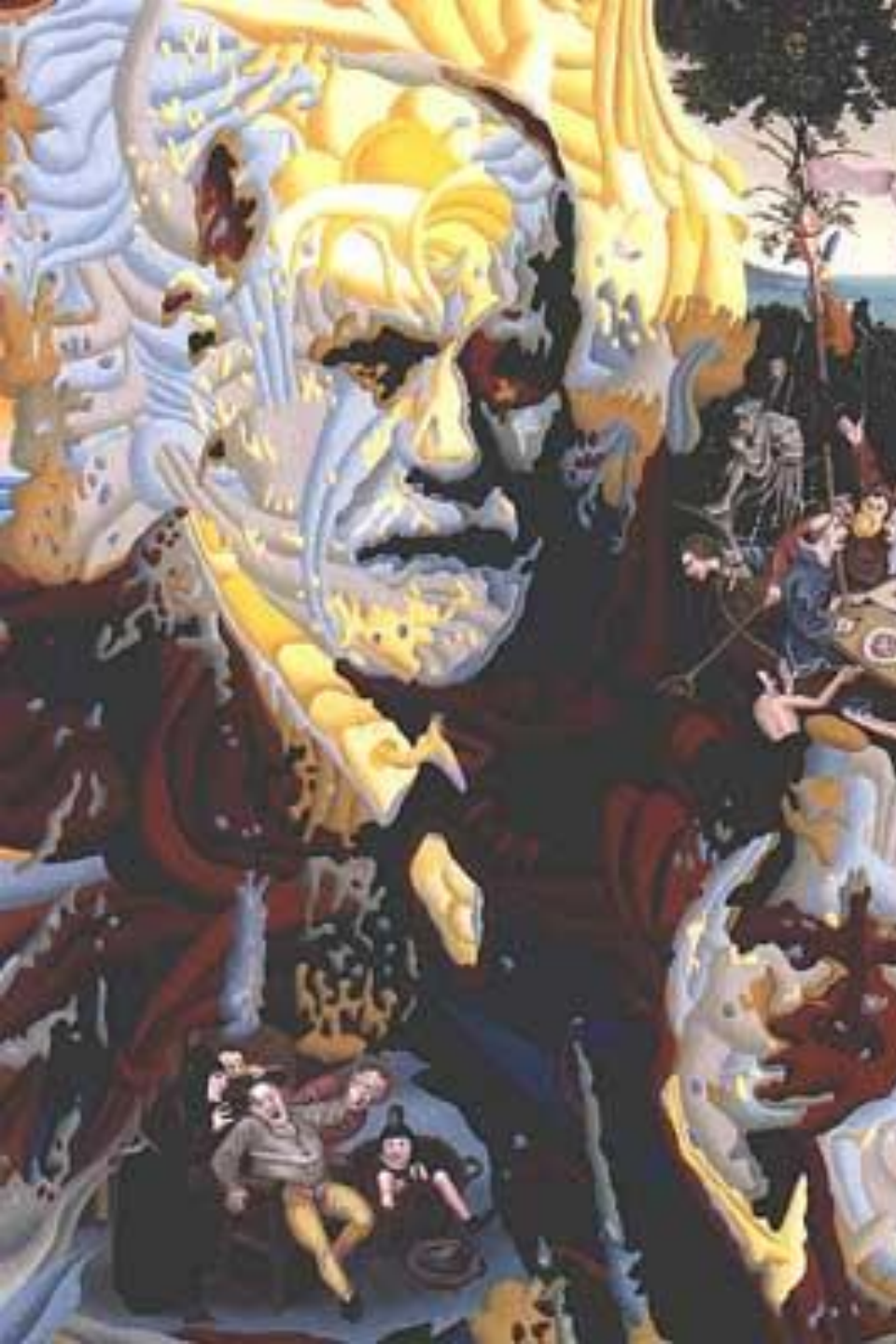
P JANET

PACIENTKA

J M CHARCOT

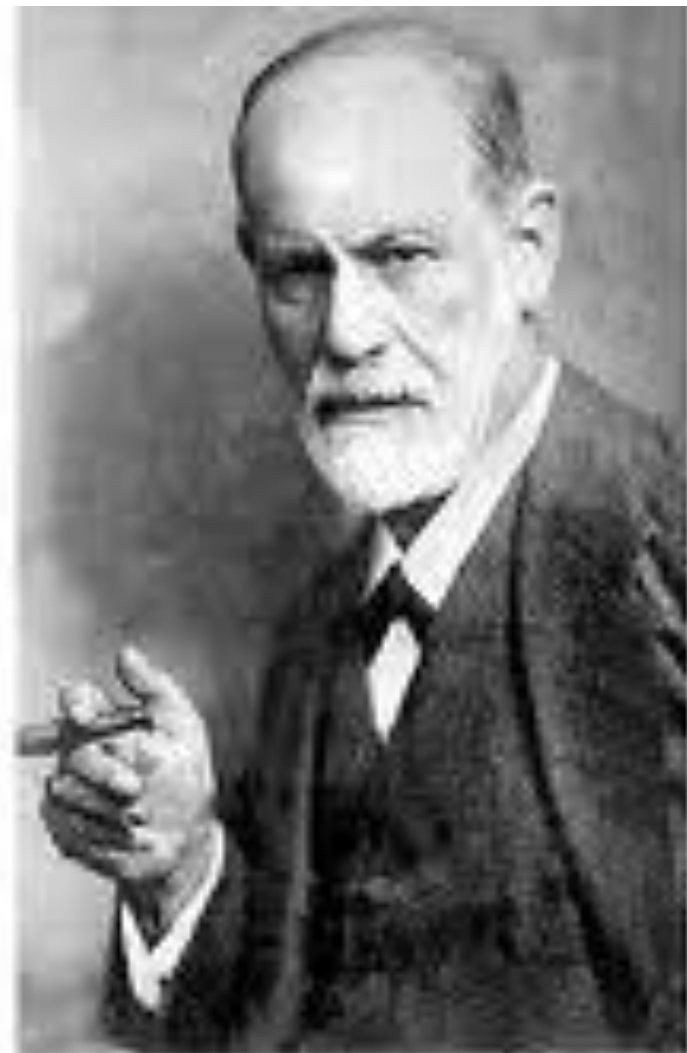

Breuer

Anna O.

Freud

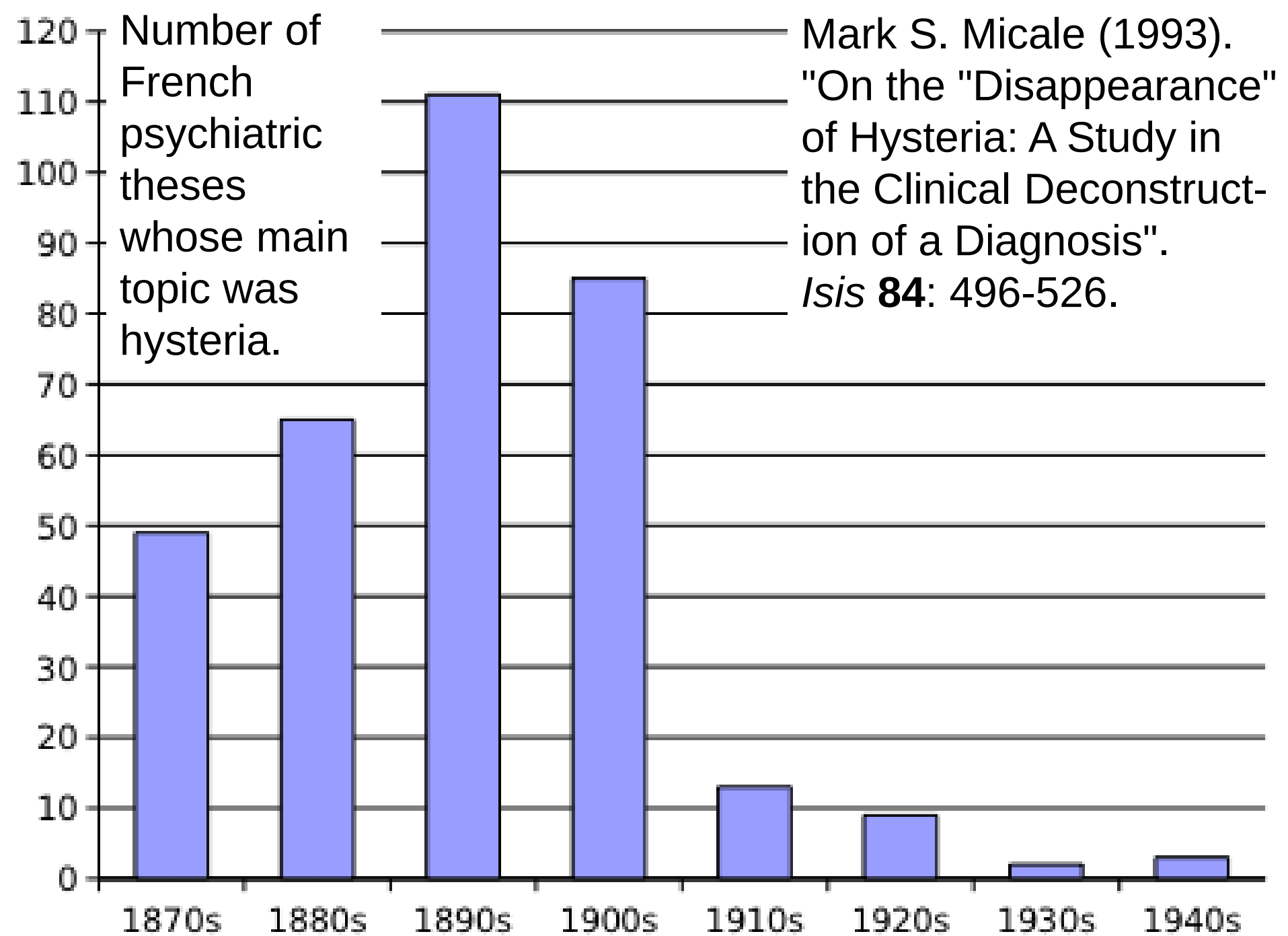

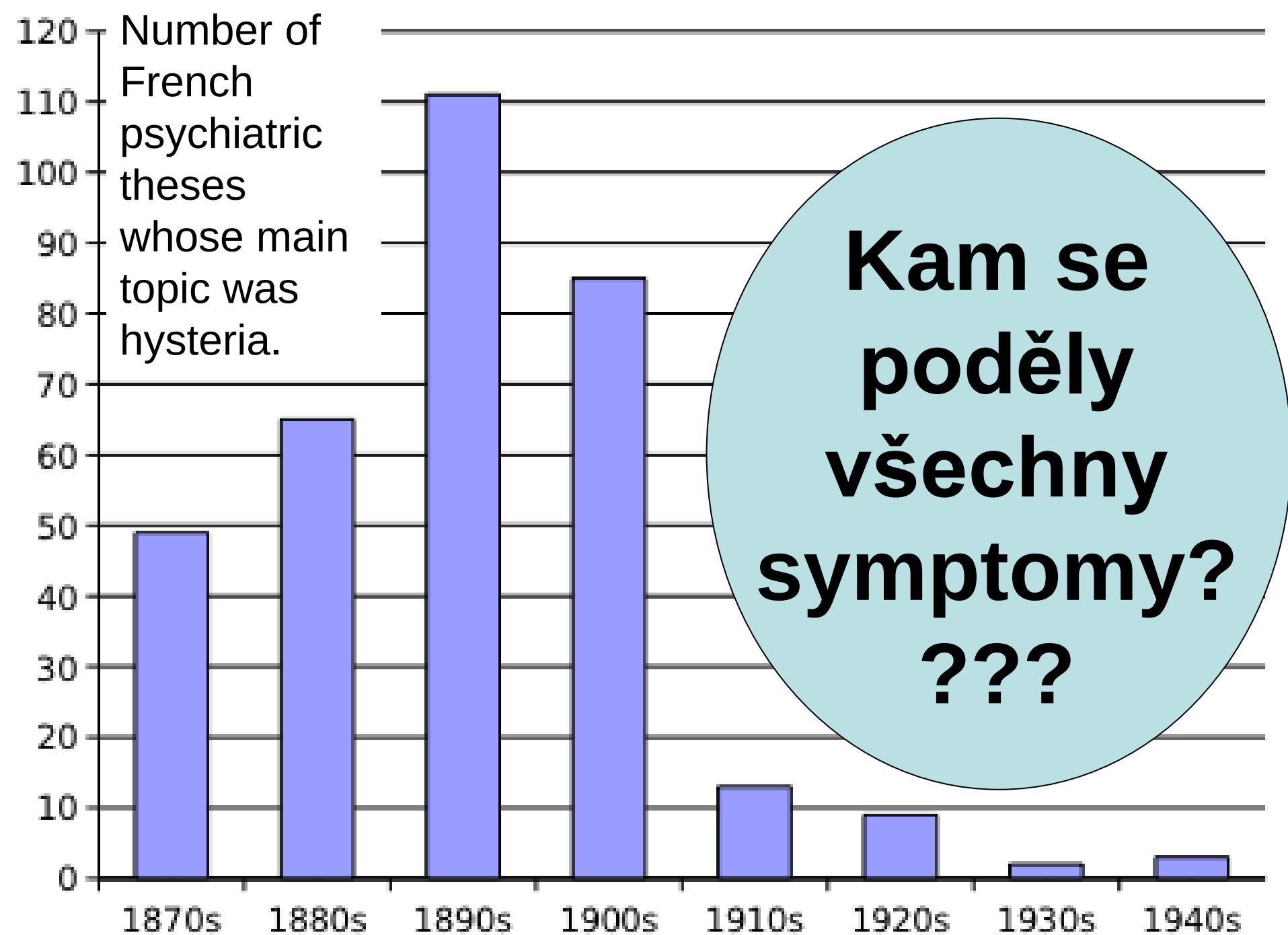
Anna O. → Berta Pappenheim

Freud postuloval obecnou
teorii o etiologii hysterie.

Co tvořilo její společný
prvek?

**Traumatická zkušenost
v dětství jednoznačně
SEXUÁLNÍHO
charakteru.**

V západních zemích diagnóza „hysterie“ zcela vymizela z používaných manuálů.

Hysterii nenajdeme ani v DSM-IV, ani v MKN-10 a jediným sirotkem, který zbyl je ***„dissociativní porucha“***.

Ari Kiev – Transcultural psychiatry (1972)

BEZ OHLEDU NA POMĚRY
geografické
etnické
ekonomické
politické
a všechny další možné
VŠUDE NAŠEL

5 % melancholiků

a

1 % schizofreniků.

Lod' bláznů

Philippe Pinel

a jeho anglická zkušenost.

Slavný Fleuryho obraz nechal namalovat syn; reality byla jiná.

Wikigallery.org - Do not use for commercial use. Do not remove this warning.

*Madness, Thou Chaos of a Brain,
 What art! That Playars' gift, and Run
 Tyranny of Fancy's Reign!
 Mechanic Fancy, that can build
 Fast Labyrinths, & Mazes wild,
 With Rule directed, Angels' Measure
 Fills with Terror, till a mad
 Shapes of 'twice that
 (all Doubt's) of a
 Shapes of Pleasure, that but seen
 With the Rake's
 The headstrong force of youth thus run,
 See him by thee to Ruin sold,
 And carve thy self, & carve thy gold.
 Retouch'd by the Author 1766.
 Invented by J. M. & Published according to Act of Parliament Case 25. 1735.*

A Rake's Progress

TRAITÉ
MÉDICO-PHILOSOPHIQUE
SUR
L'ALIÉNATION MENTALE,
OU
LA MANIE,

PAR PH. PINEL,

Professeur de l'École de Médecine de Paris,
Médecin en chef de l'Hospice National des
femmes, ci-devant la Salpêtrière, et Membre
de plusieurs Sociétés savantes.

Avec Figures représentant des formes de crâne ou des
portraits d'Aliénés.

A P A R I S,

CHEZ RICHARD, CAILLE ET RAVIER,
Libraires, rue Haute-Feuille, N°. 11.

A N I X.

J. Waggner-Jauregg

**1927 Nobelova cena
za objev léčení
paralytické demence
malarií (do 50. let).**

**To představovalo
průlom do tehdejšího
terapeutického
nihilismu; současně
posílení organických
teorií (duševní
poruchy jsou nemoci
mozku).**

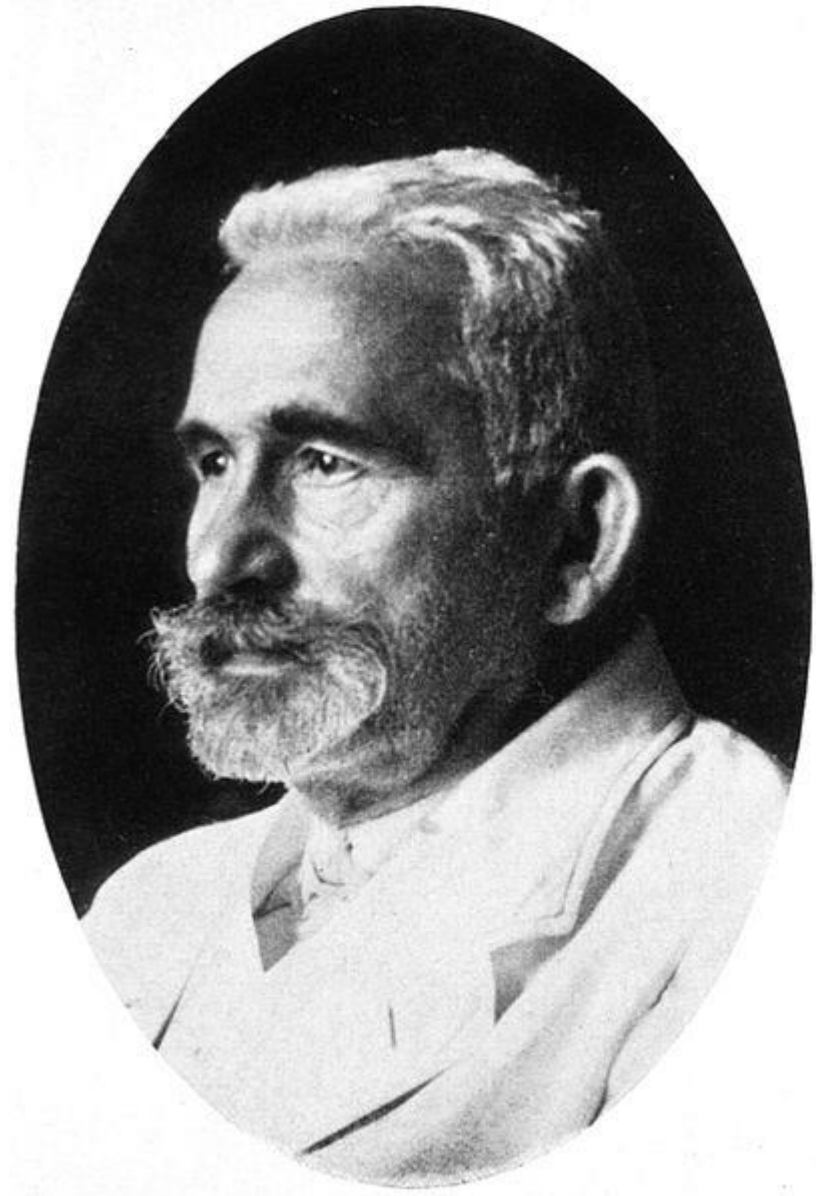

SCHIZOFRENIE

*“All the world's mad except thee and me,
and even thee's a little cracked.”*

Schizofrenie patří díky své výraznosti mezi jednu z prvních popsanych duševních poruch vůbec a její popisy se nacházejí už v hebrejské bibli, odkud pochází také zlidovělý výraz pro tuto nemoc (a přeneseně pro duševní poruchy vůbec), a to **mešuge**.

Emil Kraepelin 1856 – 1926
zakladatel moderní psychiatrie
dementia praecox.

To není výtvor schizofrenika, ale ilustrace k Dantovu Peklu

Paul Eugen Bleuler 1857-1939
vymyslel slovo schizofrenie,.

Na počátku 20. století sestavil psychiatr **Kurt Schneider** soupis psychotických symptomů, o nichž se domníval, že odlišují schizofrenii od ostatních psychotických poruch..

**Současně nootomista hlásící se
k psychologickému dualismu.**

**Část chorob organicky
podmíněna, ale část je primárně
„duševní“.**

**„Nemocné bytí duše“ je zcela
nezávislé na organicitě a mělo by
být podstatou psychiatrie.**

Pozitivní příznaky

Halucinace

Slyšení, vidění nebo citění něčeho, co ve skutečnosti neexistuje.

Halucinace mohou nastat u kteréhokoliv z pěti smyslů, u sluchu, zraku, doteku, chuti a čichu.

Slyšení hlasů je jednou z nejběžnějších halucinací při onemocnění schizofrenií

Bludy

Silné iracionální a falešné přesvědčení v důsledku neschopnosti odlišit reálné a nereálné prožitky

Zmatené (neboli desorganizované) myšlení

Vytváření volných asociací. Vytváření závěrů, které se nezakládají na realitě.
Neschopnost logického uvažování

Neklid

Nepříjemný pocit vzrůstajícího napětí a podrážděnosti

Negativní příznaky

Nedostatek elánu nebo iniciativy

Trávení spousty času v posteli, kdy nemáte motivaci cokoliv dělat

Vzavřenost (sociální stažení)/deprese

Skutečnost, že postižená osoba chce být sama a nechce se setkat s jinými lidmi

Apatie

Pocitování prázdnoty. Neschopnost pokračovat ve svých plánech

Nedostatek citové odezvy (neboli emoční oploštělost)

Vykazování nedostatku normálních emočních znaků, chybí pocity štěstí nebo smutku, např. snížená mimika obličeje

LÉČBA KŘEČEMI

**VYŠLA
Z NAPROSTO
CHYBNÉHO
PŘEDPOKLADU...**

The earliest form shock therapy, insulin therapy was invented by Manfred Sakel in 1933 as one of the first treatments that involved inducing comas or seizures.

Metrazol, CO₂

INSULIN TREATMENT UNIT.

Lobotomie

Odhaduje se, že v rozmezí let 1936 až 1978 bylo provedeno **35 tisíc lobotomií.**

Od objevení antipsychotik po roce 1950 počet uskutečněných operací výrazně klesá.

V roce 1949 byl António Egas Moniz za objev lobotomie a založení neurochirurgie vyznamenán Nobelovou cenou.

Antonió Egas Moniz

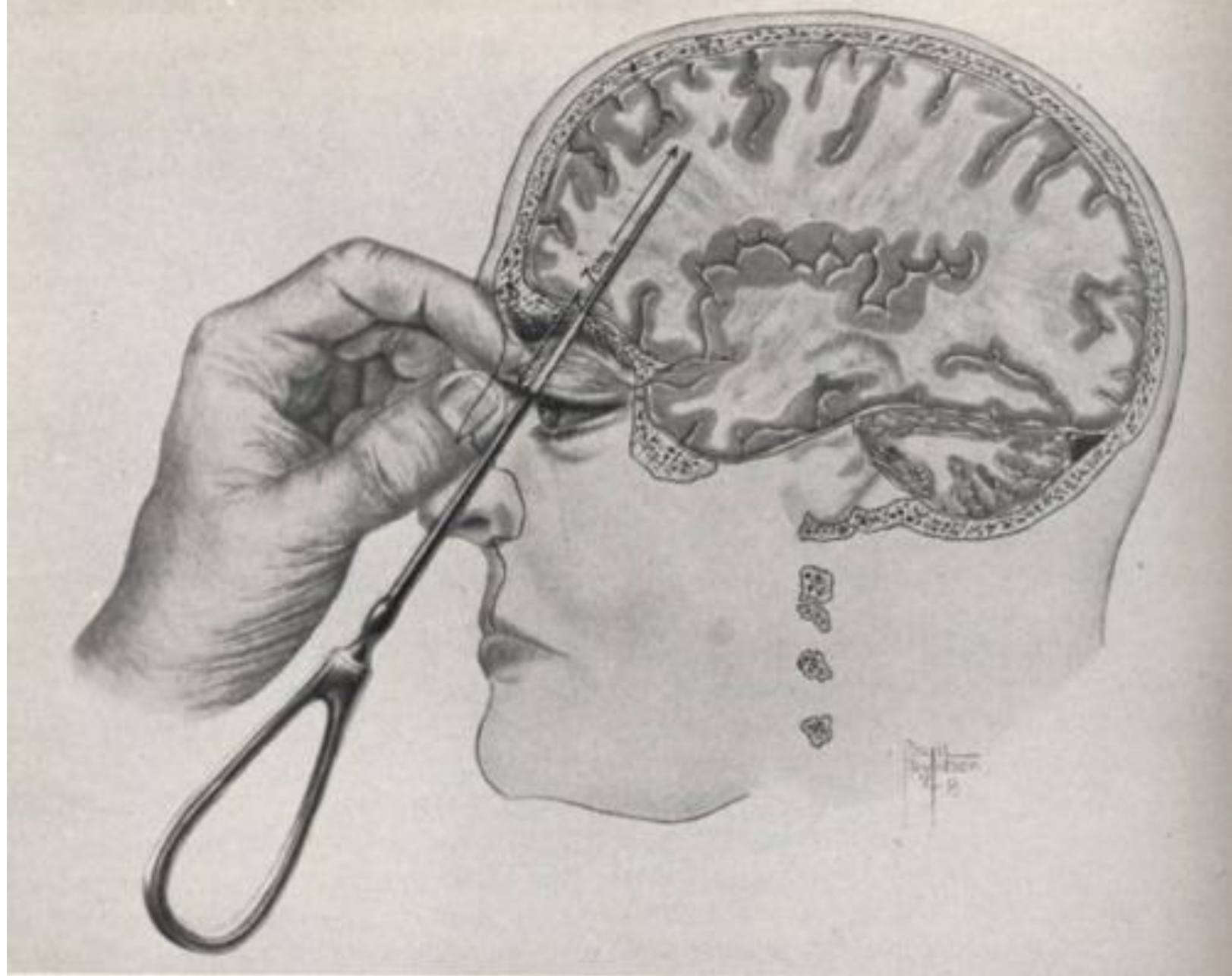

FIG. 4.—Phantom drawing showing instrument penetrating between eyeball and upper eyelid, through orbital plate into white matter in frontal lobe.

Lucio Bini

Ugo Cerletti

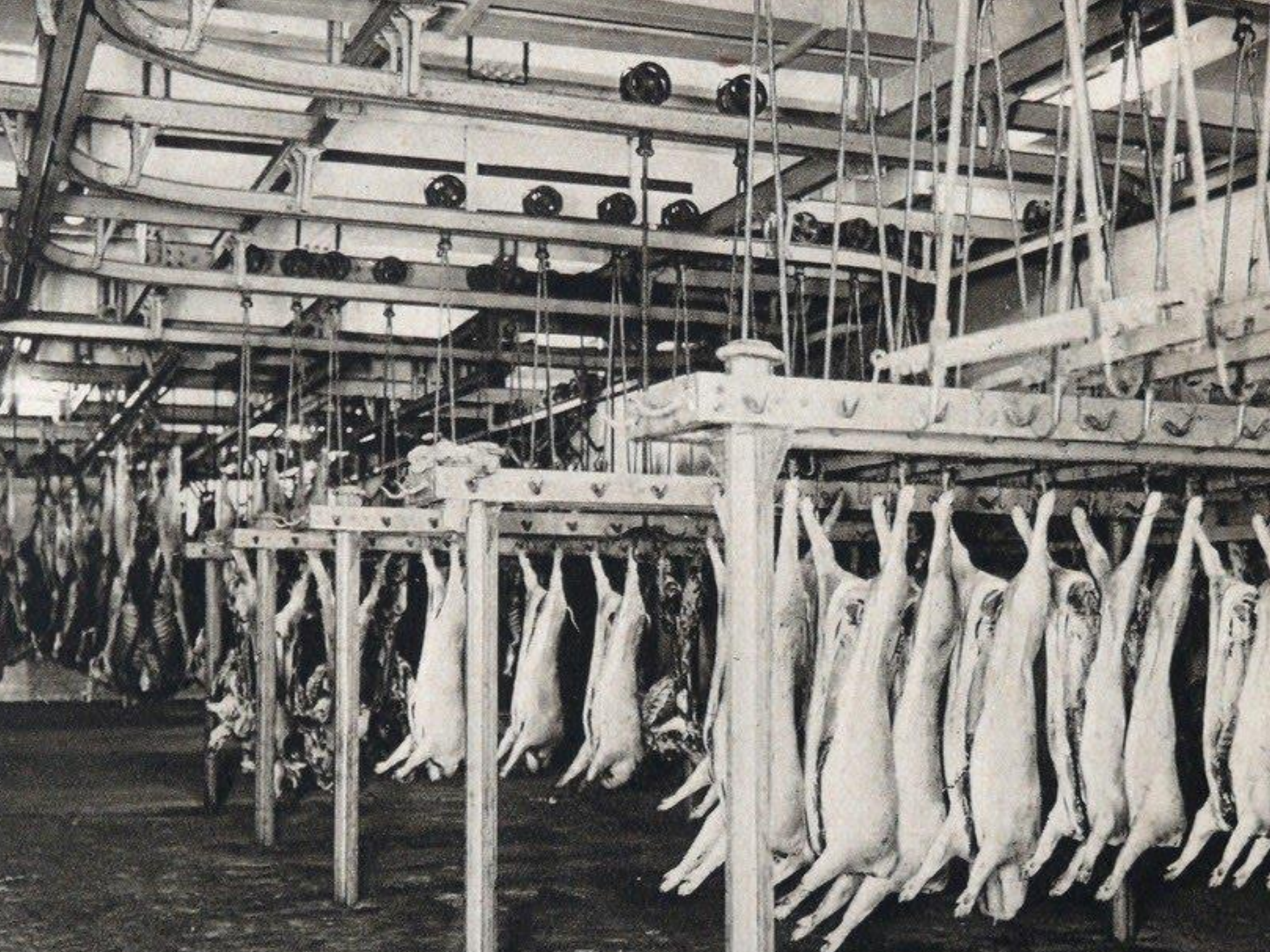
Šel mladý Ugo z blázince domů
U svého řezníka tenkrát se stavil...

carni.it

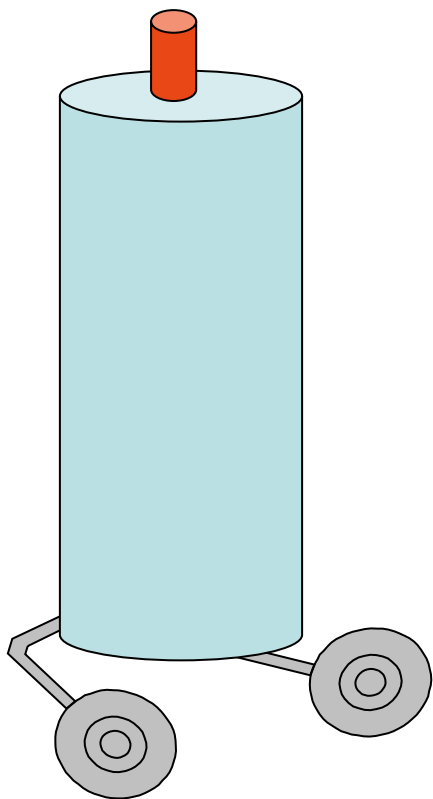
Il Macellaio

21. 8. 2019

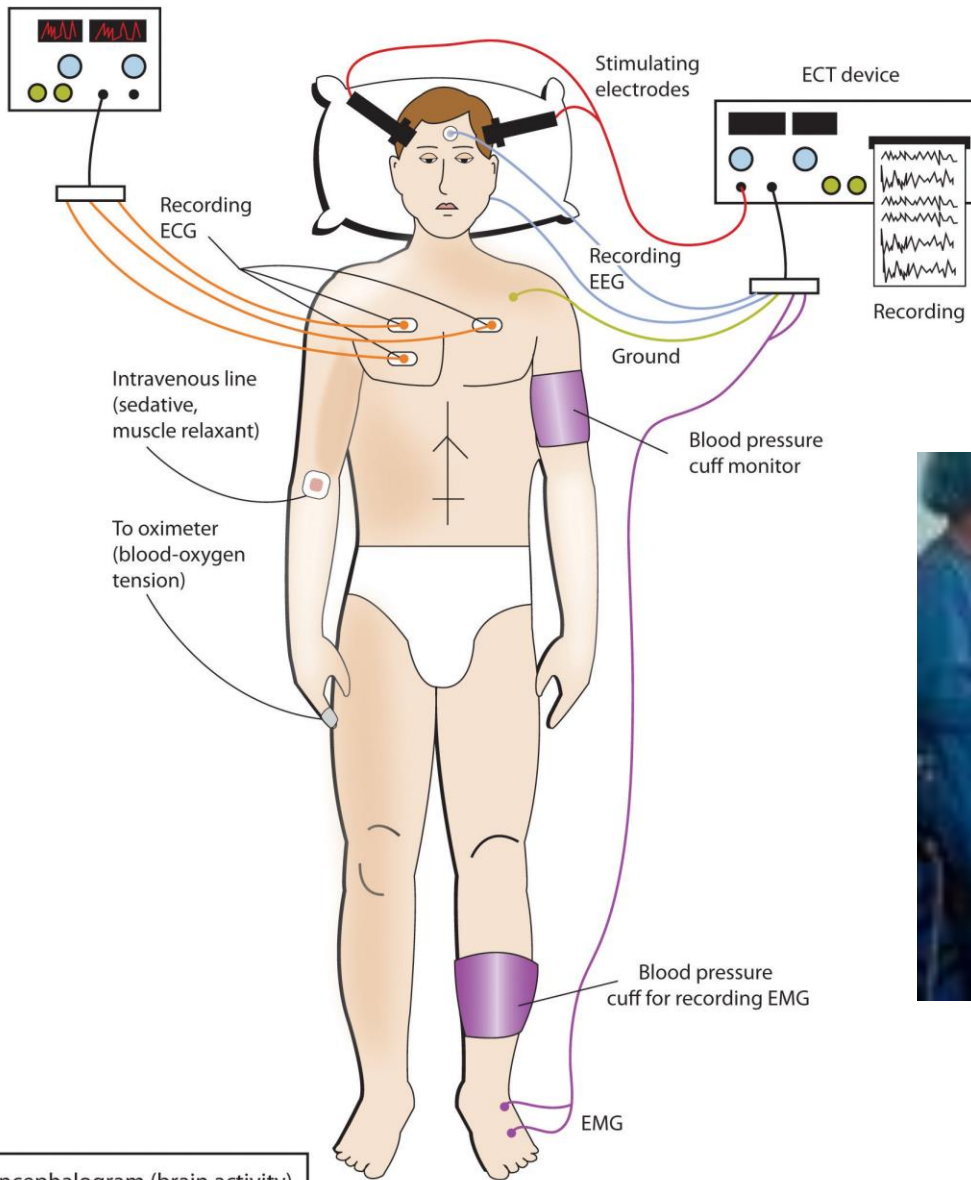

„KONZERVA“

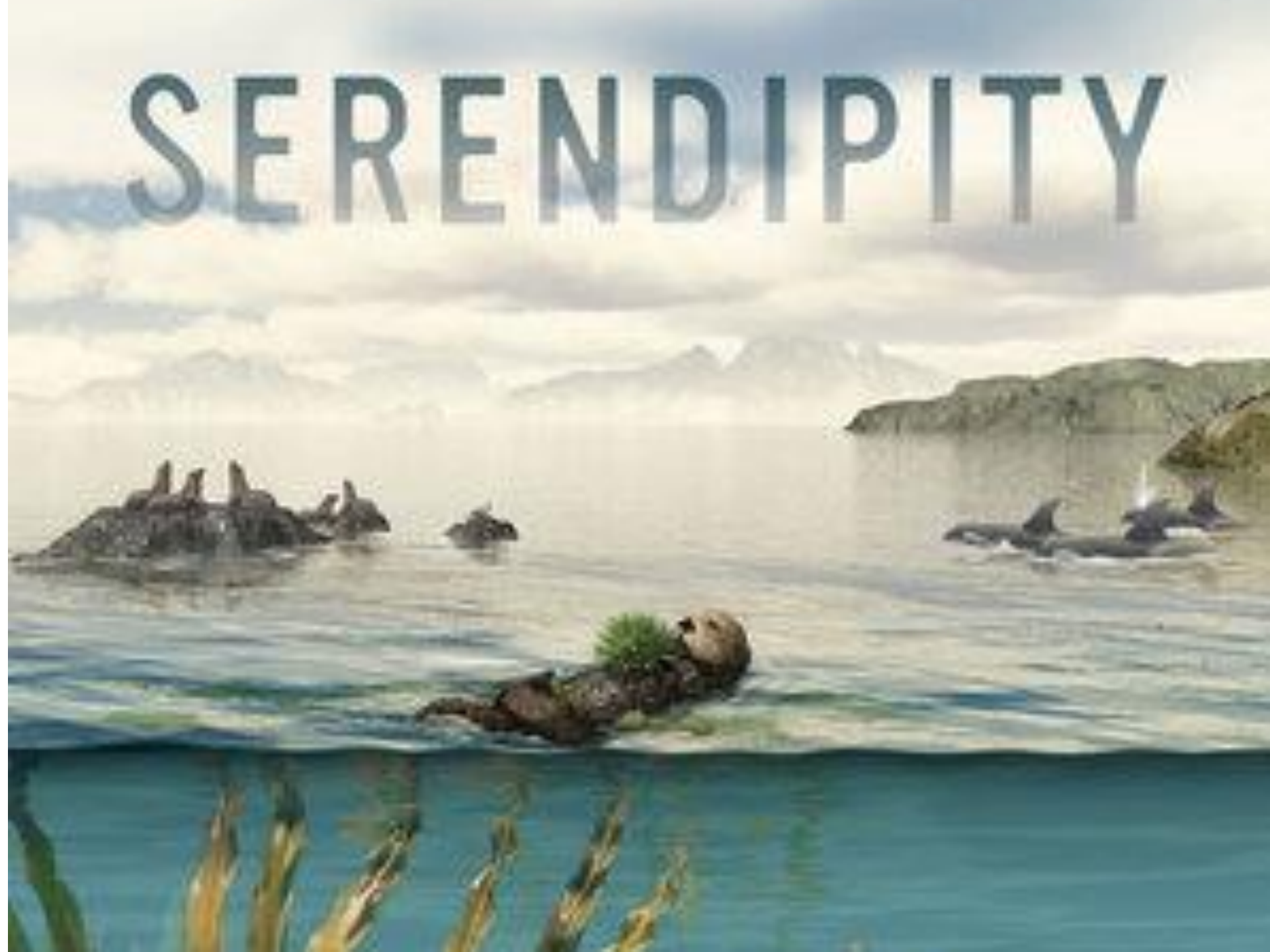

Pochopitelně to mělo
několikametrovou šňůru do zásuvky...

EEG, electroencephalogram (brain activity)
 ECG, electrocardiogram (heart rate)
 EMG, electromyogram (muscle activity)

SERENDIPITY

CHLORPROMAZIN **a další fenothiaziny**

Delay, Deniker, Laborit

IMIPRAMIN

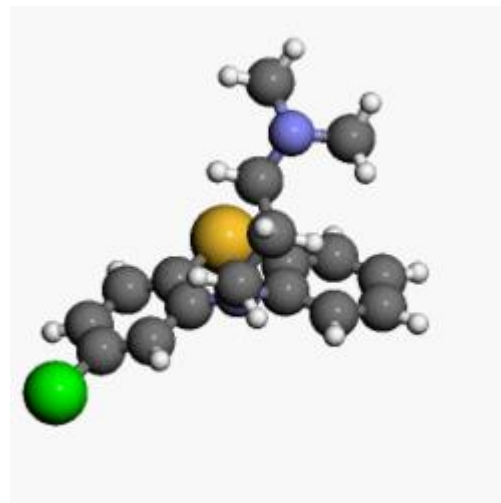
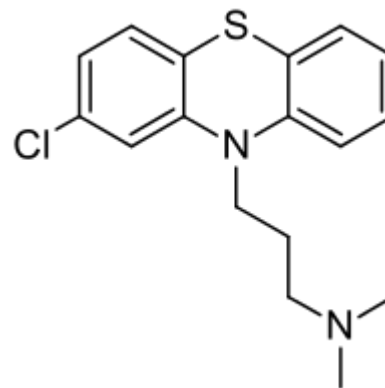
Kohn

Profesor L. Hanzlíček

**NEDOSTAL SE NA
VÝSLUNÍ**

**... svérázný přístup
k autoritám,
rituálům, poctám
a formalitám.**

AKUTNÍ FÁZE

Prevence poškození

Kontrola chování

Redukce symptomů

Návrat funkcí

Spojenectví s rodinou

Léčebný plán

Následná péče (?)

AKUTNÍ FÁZE

**Prevence poškození
Kontrola chování
Redukce symptomů
Návrat funkcí
Spojenectví s rodinou
Léčebný plán
Následná péče (?)**

STABILIZAČNÍ FÁZE

**Minimalizace rizika
relapsu
Maximalizace možnosti
návratu
Pokračovat v redukci
příznaků
Konsolidovat remisi**

AKUTNÍ FÁZE

**STABILIZAČNÍ
FÁZE**

**STABILIZOVANÁ
FÁZE**

Prevence
poškození
Kontrola
chování
Redukce
symptomů
Návrat funkcí
Spojenectví
s rodinou
Léčebný plán
Následná
péče (?)

Minimalizace
rizika relapsu
Maximalizace
možnosti
návratu
Pokračovat
v redukci
příznaků
Konsolidovat
remisi

**Udržení remise
Zachovat a zlepšit
fungování
Kvalita života
Monitorování NÚ
Okamžitě zasáhnout
při známkách relapsu
Následná péče**

AKUTNÍ FÁZE

Prevence poškození
Kontrola chování
Redukce symptomů
Návrat funkcí
Spojenectví s rodinou
Léčebný plán
Následná péče (?)

STABILIZAČNÍ FÁZE

Minimalizace rizika
relapsu
Maximalizace
možnosti návratu
Pokračovat v redukci
příznaků
Konsolidovat remisi

STABILIZOVANÁ FÁZE

Udržení remise
Zachovat a zlepšit
fungování
Kvalita života
Monitorování NÚ
Okamžitě zasáhnout
při známkách relapsu
Následná péče

PSYCHOSOCIÁLNÍ

PSYCHOFARMAKOL.

ELEKTROKONVULZE

PRACOVNÍ

?

**DĚKUJI VÁM
ZA POZORNOST**

**DĚKUJI VÁM
ZA POZORNOST**

Psychiatrie v Praze

1741 - 1790

1770 - 1851

TOLLHAUS (později Irrenhaus)

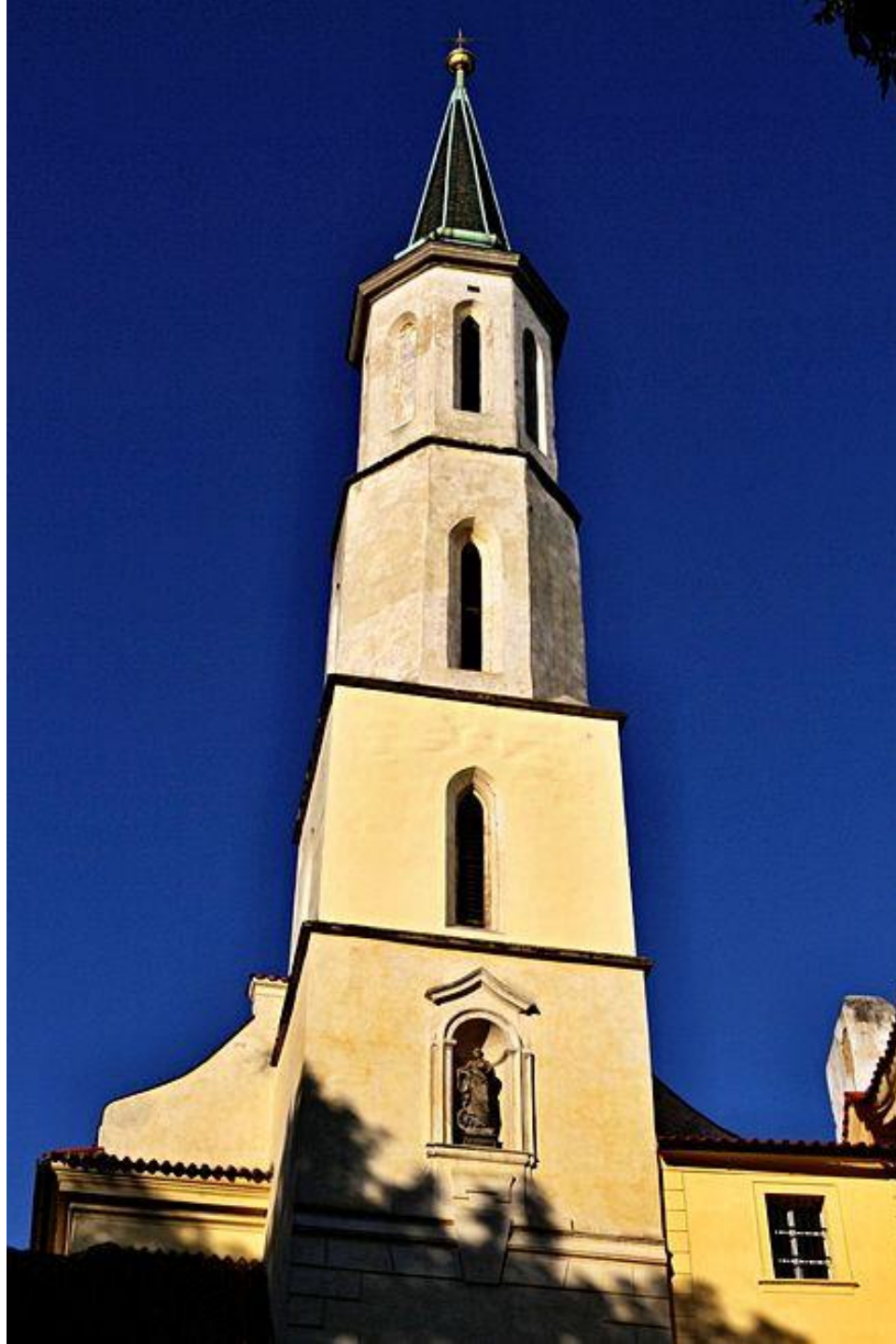

**Ke konci života
ničil svoje
rukopisy tak,
že jimi drhnul
o podlahu nebo
je dlouho
máčel ve vodě.**

**Shoda psychiatrů na maniomelancholické,
nyní bipolární poruše.**

Abbé Dobrovský

Nedlouho poté, v roce 1784, byl však celý klášter zrušen Josefem II. a proměněn ve vojenský výchovný ústav, jež v r. 1822 vystřídal ústav pro choromyslné. V roce 1841 byl kostel znovu vysvěcen a bohoslužby se zde konaly až do roku 1950, kdy byl předán do užívání městskému muzeu. Poté byl kostel pod správou řádu křižovníků

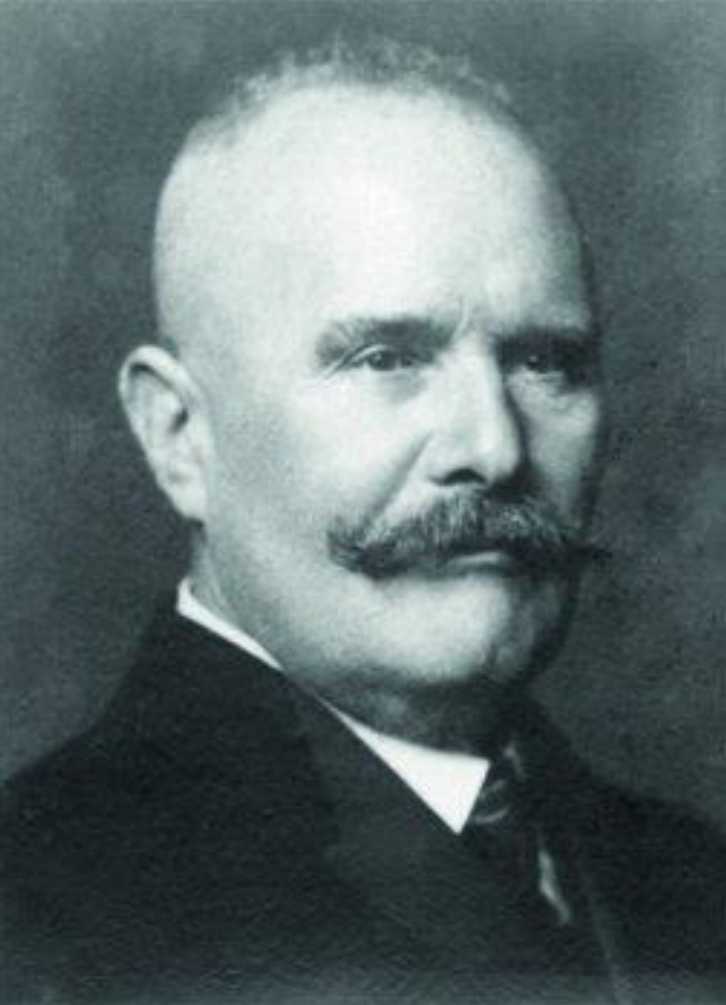

**Held. Schrof,
Rilke, Riedel,
Köstel, Fischer,
Kratochvíl,
Čumpelík,
Kuffner,
(Heveroch),
Mysliveček,
Vondráček,
Dobiáš, Mečíř,
Zvolský,
Raboch, Anders.**

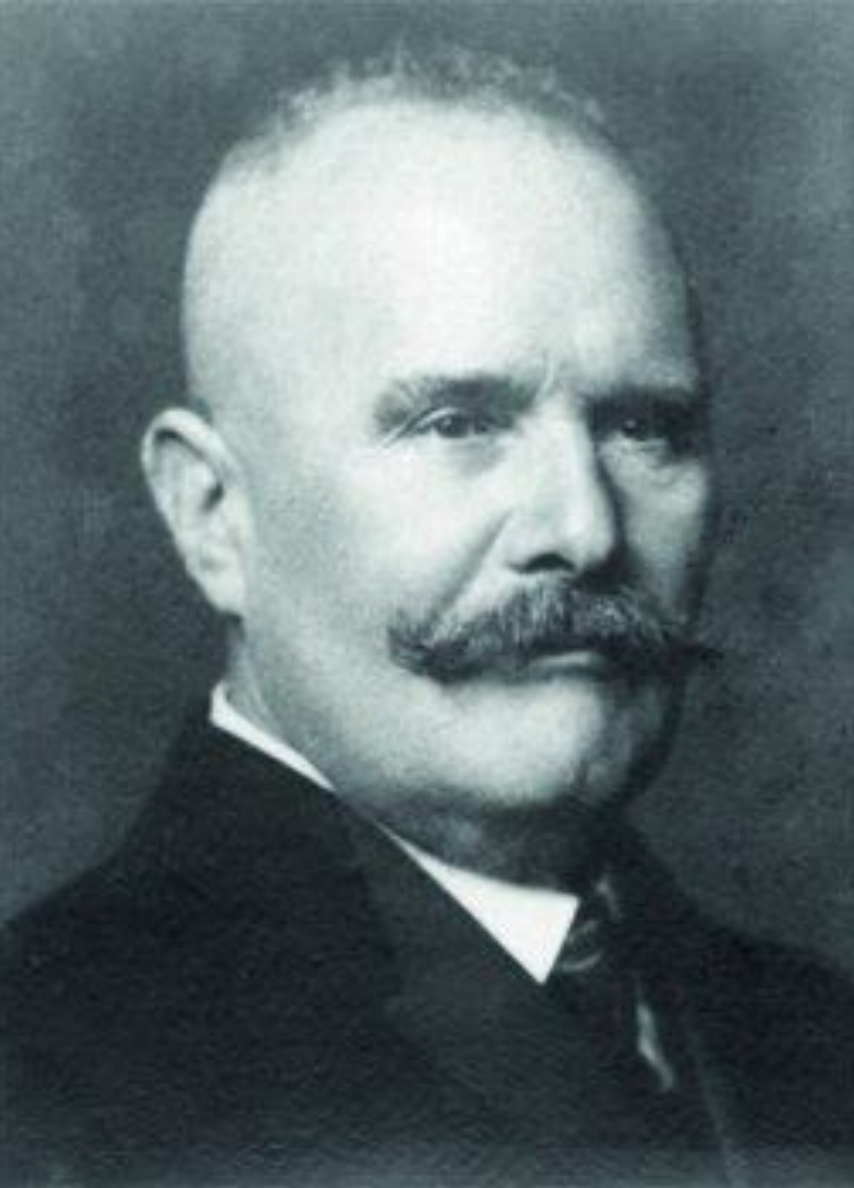
1844 (1886)

Pick, Gamper, Albrecht.

Karel Kuffner

Profesor **Josef Pelnář**: „Elegán, vytríbeného společenského chování, prostý a přátelský, který přitahoval celým kouzlem své osobnosti. Muž nadaný, osobně nenáročný, přímo nezkrotně odmítavý ke každé osobní výhodě.“ **Janský** připomíná i další Kuffnerovy charakterové vlastnosti: „Vědomě nikomu neublížil, dobrodiní prokázal nepočítaně a převážně anonymně. Úzkostlivě svědomitý při vykonávání učitelského úřadu. Byl zásadní abstinent, horující ctitel přírody, který procestoval všechny státy slovanské. Byl nadšený vlastenec, k sobě přísně kritický a k okolí se chovající za všech okolností jako pravý kavalír.

Karel Kuffner

Změna chování

Jako odborník byl Kuffner vynikající vědec s rozsáhlými znalostmi. V soukromí však velmi plachý, neprůbojný muž. Muž tak vynikajících vlastností a schopností však po čtyřicítce změnil své chování. Stal se společensky plachým, uzavřeným, nesmělým, nerozhodným. Své publikace stále vylepšoval a nemohl se odhodlat je publikovat

Příčina: Heverochova kritika?
Proto se stal nástupcem až Mysliveček?

„Diagnostika chorob duševních“ (1904), která se společně s knihou „Psychiatrie“ (1897) Karla Kuffnera, stala na několik desítek let základními učebnicemi československé psychiatrie. Připomenout je třeba i spisek **O podivínech a lidech nápadných** (1901), ve kterém živě vykresluje portréty pacientů z dnešního pohledu trpících psychopatií či poruchou osobnosti. Tato kniha byla prý oblíbenou inspirací Jaroslavu Haškovi při psaní Švejka.

Neposedla ho příchyllost k práci

Antonín Heveroch

Zdeněk Mysliveček

1919–1930 byl profesorem neurologie a psychiatrie na nově založené Univerzitě Komenského v Bratislavě. Od roku 1930 byl přednostou Psychiatrické kliniky a (kromě válečných let) profesorem psychiatrie na lékařské fakultě Univerzity Karlovy v Praze. V roce 1957 odešel do důchodu.

Mysliveček byl zastáncem čistě fyziologicky a neurologicky pojaté psychiatrie a spíše odpůrcem psychologických a psychoanalytických směrů.

FANTASTICKÉ A MAGICKÉ
— z hlediska psychiatrie —

Vladimír Vondráček & František Holub

Vladimír Vondráček

934—39 vystudoval Lékařskou fakultu UK v Praze, v době závěrečných zkoušek byl s ostatními studenty v Hlávkově koleji 17. 11. 1939 zatčen a do 1942 vězněn v koncentračním táboře Sachsenhausen. Po návratu pracoval na venkově, po osvobození dostudoval a 1945 promoval. 1972 přednostou kliniky a vedoucím katedry psychiatrie. Patřil k výborným pedagogům a přednášejícím se širokým tematickým záběrem. Své přednášky však nezachytil knižně, přežily jen v učebních textech a v odborných a popularizačních článcích.

Jan Dobiáš

Jan Mečír

Zavedl u nás lithioterapii-
Věnoval se thymoprofylaxi
a genetice, prokázal
genetické vlivy u bipolární
(dříve maniodepresivní)
poruchy.

Zavedl moderní etické
principy do psychiatrie
a působil jako odborník
v několika rozporných
případech.

Petr Zvolský

Jiří Raboch

Současný přednosta
Psychiatrické kliniky 1. LF
UK a VFN. Byl předsedou
psychiatrické společnosti a
je šéfredaktorem časopisu
Česká a slovenská
psychiatrie.

Jeho dosavadní práce je
zaměřena hlavně na léčbu
depresivní poruchy.

Martin Anders

Psychiatrická nemocnice Kosmonosy je druhé nejstarší psychiatrické zařízení v Česku (po pražských Kateřinkách), když první pacienty přijala 27. dubna 1869. Nachází se v katastru městečka Kosmonosy a sídlí v budově bývalé piaristické koleje. Disponuje 600 lůžky a 500 zaměstnanci.

TUDY DO KOSTELA

TUDY DO BLÁZINCE

DNES

Ústav byl založen počátkem 20. století (na průčelí vchodové budovy je uveden rok 1909) a byl tehdy společně s vídeňským ústavem nejmodernějším a největším obdobným ústavem v Rakousku-Uhersku. Oba ústavy měly dokonce stejného architekta Václava Roštlapila (mj. tvůrce monumentální Strakovy akademie v Praze-Klárově a Akademie výtvarných umění v Praze-Letné).

**Živé muzeum secesní architektury.
Co pavilon, to unikát. A že jich tam je.
Kdyby se to povedlo prodat,
to by bylo peněz!
Reforma nevyšla...**

Václav Růžička (1909)

Račte si povšimnout, že sídlo naší vlády, je nápadně podobné centrální budově blázince v Bohnicích. Jen je trochu větší, aby se tam vešlo víc lidí.

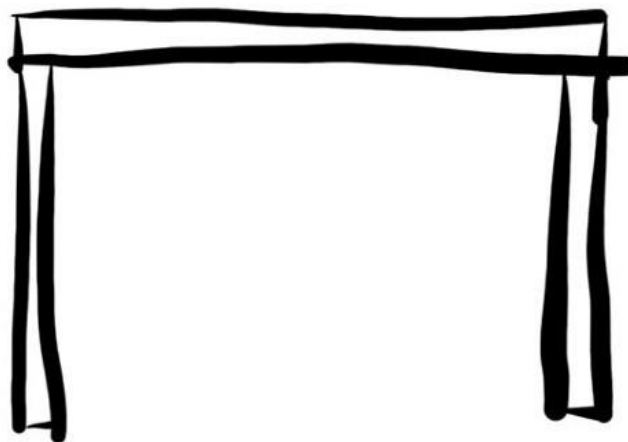
Výzkumný ústav psychiatrický

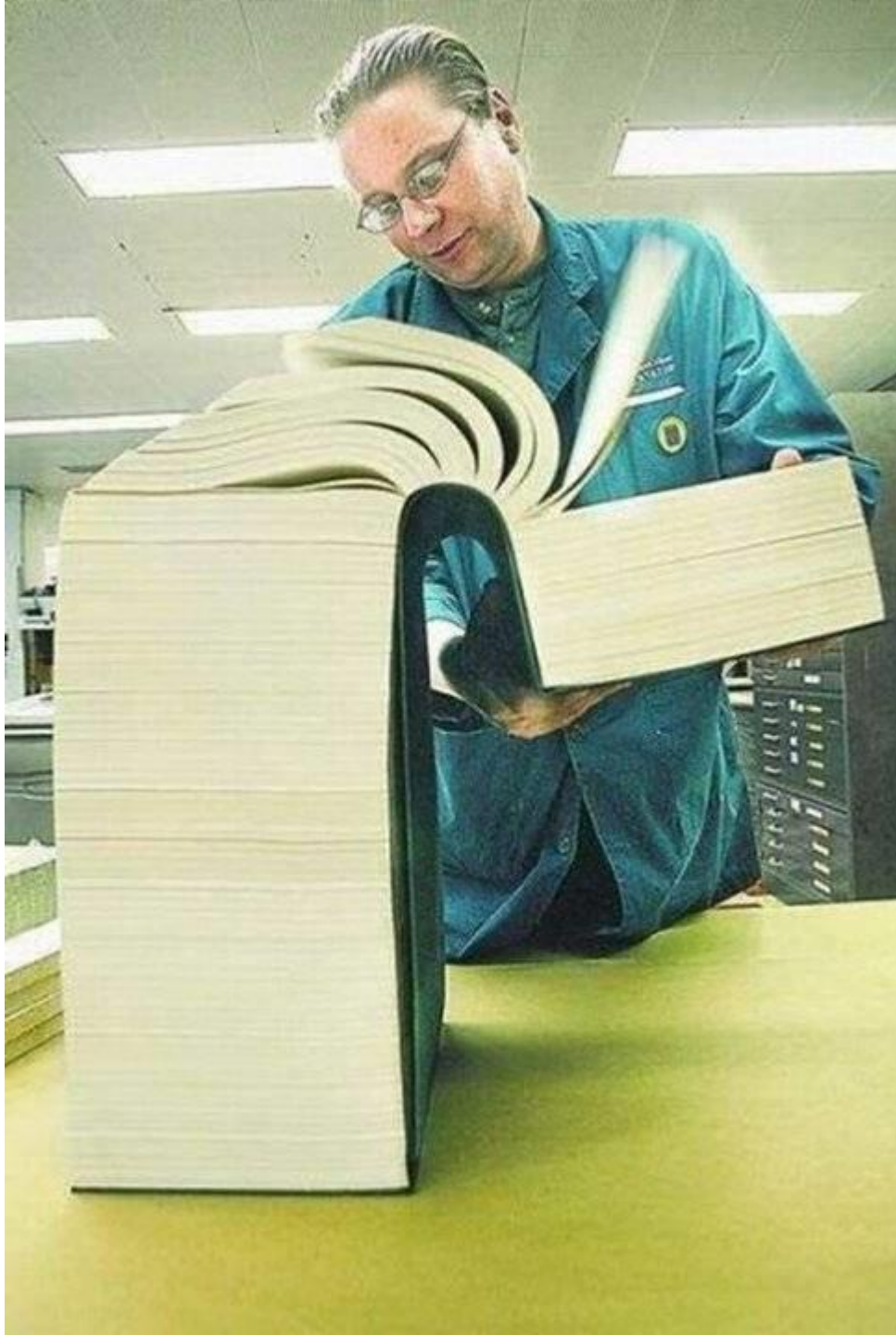

Cyril Höschl

EXACTLY!

VĚTŠÍ BLÁZNI
POBÍHAJÍ ALE
VENKU!

**První vydání
stručné
příručky
nazvané
„JAK
POROZUMĚT
ŽENĚ“**

Dřív než vynalezli budík...

Before clocks became popular, Mary Smith made a living waking workers by blowing peas against their windows.

**Mary Smith
charged
sixpence a week
to wake her
clients in east
London.**

This photo takes “gone but not forgotten” to a whole new level. Some people used to take formal photos with the bodies of their deceased relatives.

Read more at <http://zonable.com/50-remarkable-images-offering-a-rare-glimpse-into-the-past/12349#u2HU1DwQaoTAD8XR.99>

**TOHLE
JE
OVŠEM
NEPŘEKONATELNÉ!**

Ruská invaze na Ukrajinu neboli rusko-ukrajinská válka (běžně též ruská agrese na Ukrajině, válka na Ukrajině či Putinova válka), v Rusku pouze pod legálním označením Speciální vojenská operace, je ozbrojený konflikt, který začal zrána 24. února 2022 ruským útokem na Ukrajinu.

**DĚKUJI VÁM
ZA POZORNOST**

Indigestion,	14
Religious anxiety,	11
Loss of property,	12
Domestic unhappiness,	4
Epilepsy,	12
Puerperal,	8
Masturbation,	8
Disappointed love,	10
Spiritual Rappings,	4
Intemperance,	4
Intense study,	3
Unkind treatment of relatives,	3
Loss of children,	3
Blows on the head,	2
Loss of wife,	2
Excessive loss of blood,	2
Sudden cessation of bleeding from the nose,	1
Paralysis,	1
Concussion from explosion of steamboat,	1
Jealousy,	1
Shipwreck,	1
Fear of being killed by a mob,	1
Loss of husband,	1
Jaundice,	1
Scurvy,	1
Slander,	1
Unknown,	56
Total.	193